

**Elämänkulku ja päihteet –seminaari
Jyväskylä, 2.3.2009**

**ELÄMÄNKULKU, IKÄÄNTYMINEN
JA ALKOHOLINKÄYTTÖ**

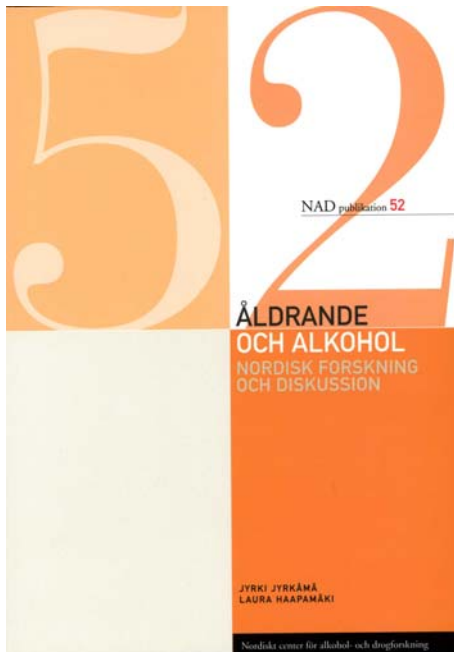

Jyrki Jyrkämä
Sosiologia, sosiaaligerontologia
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos,
Jyväskylän yliopisto
jyrki.jyrkama@jyu.fi

HYVIN LYHYT ESITTELY

YTT, sosiologia

Nuorten työttömyys ja alkoholinkäyttö
Työttömyyden ja alkoholinkäytön
yhteydet

Ikääntyvien arkielämä ja –tilanteet,
toimintakyky ja toimijuus
Ikääntyvän yhteiskunnan ilmiöt
Ikääntyminen ja alkoholinkäyttö

TEEMAT

Mikä on tilanne, mitä on tapahtumassa?

Miten lähestyä, tulkita tilannetta?

Erilaiset ja muuttuvat näkymät?

Tutkimusongelmia ja tarpeita?

Kysymyksiä, haasteita?

PERINTEINEN KUVA

Ei juurikaan tutkittu, ei kiinnostuttu

Raittius tai ongelmakäyttö

**Miehet enemmän, naiset vähemmän;
iän myötä vähemmän**

Privaatit juomatilanteet

NYKYKUVA?

Faktat:

Käyttö lisääntymässä, mutta miten ja missä?

Naiset mukaan, ”liköörijuominen”, ”tissuttelu”?

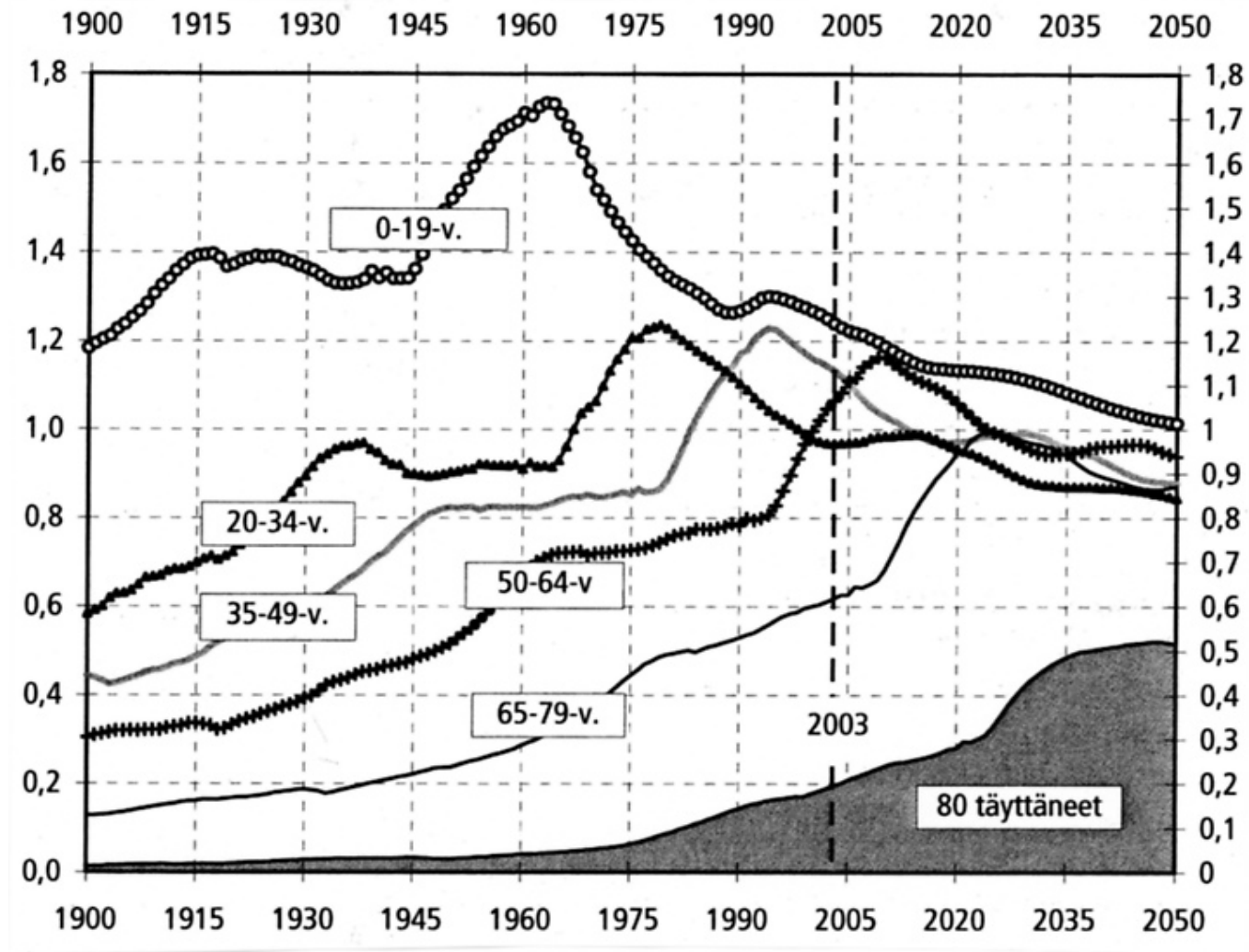
**Alkoholiongelmien törmääminen ikääntymisen
arkitilanteissa**

Kenestä puhutaan, miten määritellään:

**Kroonikot, ikääntyvät suurkuluttajat,
päihdeongelmaiset**

ikäntyneet aloittajat, lisääjät?

IKÄÄNTYVÄ VÄESTÖ

Lähde: Pekka Parkkinen, VATT

PERUSMUUTOSSUUNNAT?

Ikäihmisväestön lukumäärän kasvu

Muuttuva ikävaiheistus: kolmas ikä?

Sukupolvimuutos?

Kulttuuriset muutokset?

Ikä- ja vanhuspolitiikan linjaukset?

LÄHESTYMISTAVAT, NÄKÖKULMAT?

Joulun aikaa. Täynnä taikaa.

Naantalin Kylpylä
1 verk alk. 69,-/hök, 2 verk alk. 118,-/hök
20. joulukuuta - 1.01.2019, Ruissalon Kylpylä
1 verk alk. 69,-/hök, 2 verk alk. 118,-/hök
20. joulukuuta - 1.01.2019, Naantalin Kylpylä

Varaa nyt! p. (02) 44 55 100

NAANTALIN KYLPYLÄ
RUISSALON KYLPYLÄ

Faktanäkökulma?

Terveysnäkökulma?

Kulttuurinäkökulma?

Arkinäkökulma?

Ongelmanäkökulma?

juhlatyyliä

Juhlasesonin aikaan rentoja on monenlaisia. Teatterin tai vierailulle sopivat rennotkin asut, mutta hennoimmat illalliset vaativat vähän väkettä ja loistoa, jolleivät suorastaan itäisiä.

SUURET IKÄLUOKAT

”Märkä” sukupolvi? ”Stressisukupolvi”

Ensimmäinen suuri ”kolmasikälinen” sukupolvi?

Markkinoitu ja markkinoitava sukupolvi?

”Resurssoitu” sukupolvi?

”Ambivalenssoitu” sukupolvi

ELÄMÄNTILANTEIDEN TOPOGRAFIA?

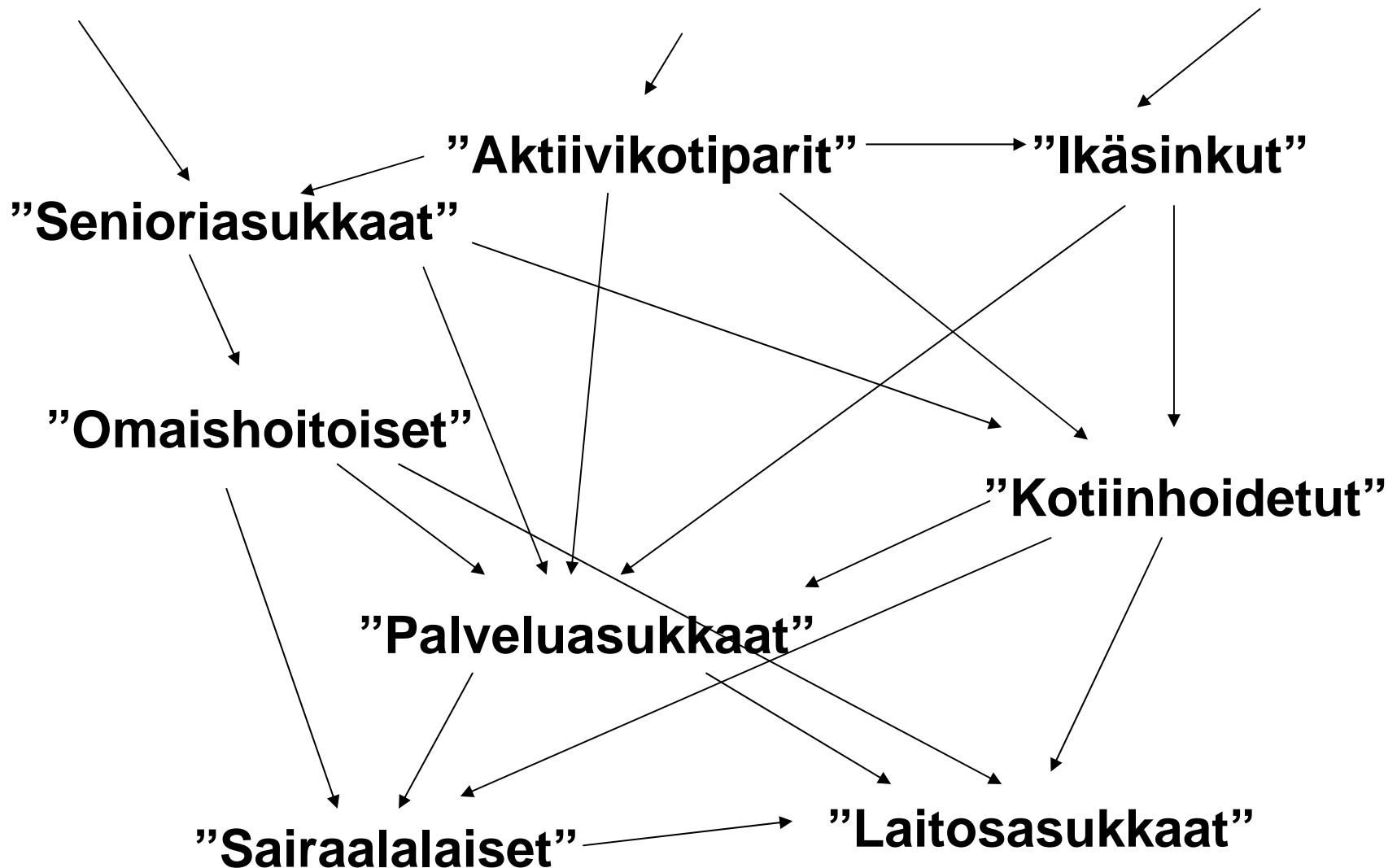
Kolmannen iän elämäntilanteet?

**Muutostilanteet, kriisitilanteet:
leskeytyminen, sairastuminen, omaishoito, ...?**

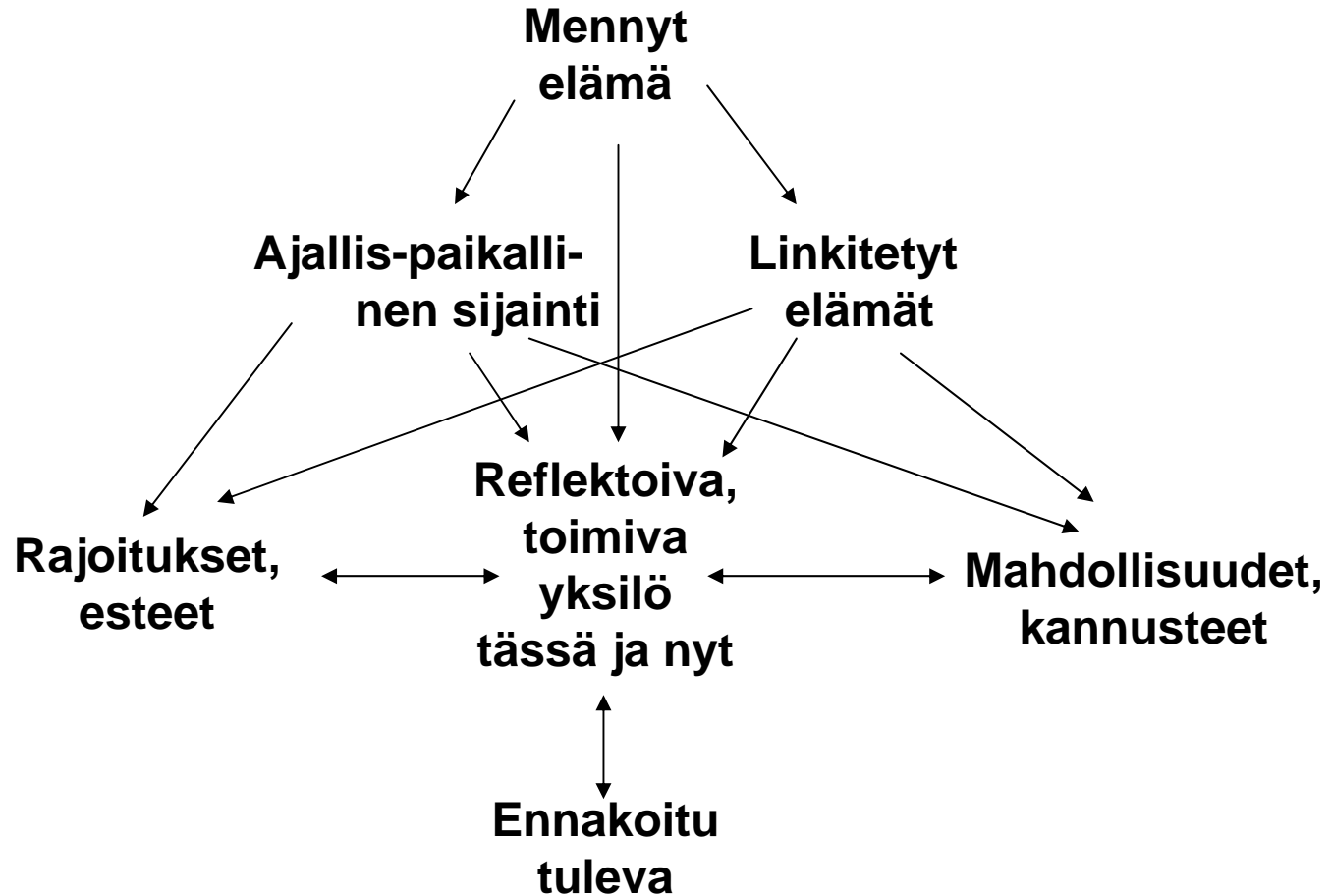
**Kotona-asumistilanteet:
yksin, yksinäisenä, ...?**

Institutionaaliset asumistilanteet?

ELÄMÄNTILANTEIDEN KUDELMA

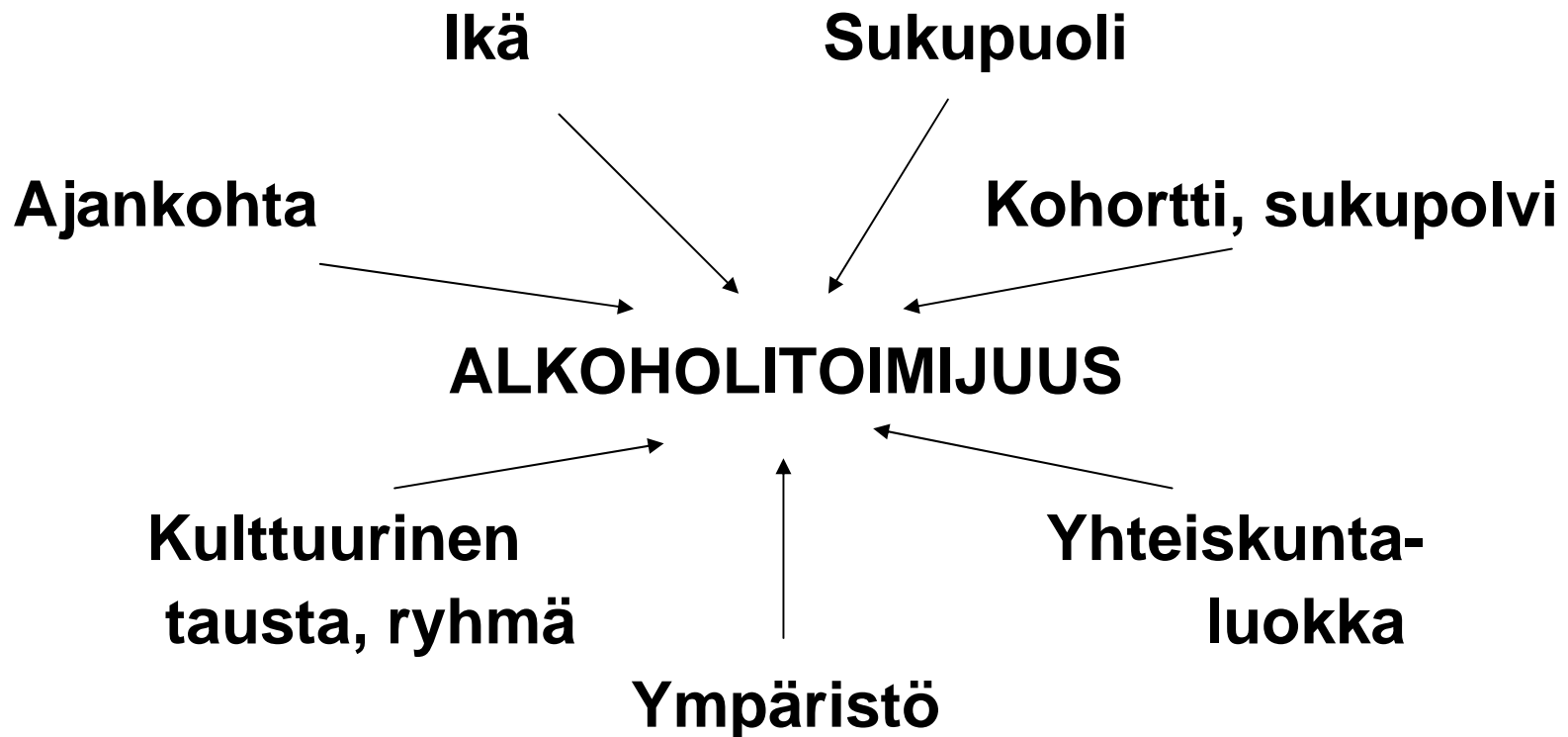
ELÄMÄNKULKU JA TOIMIJUUS

(Mukaillen Giele ja Elder 1998)

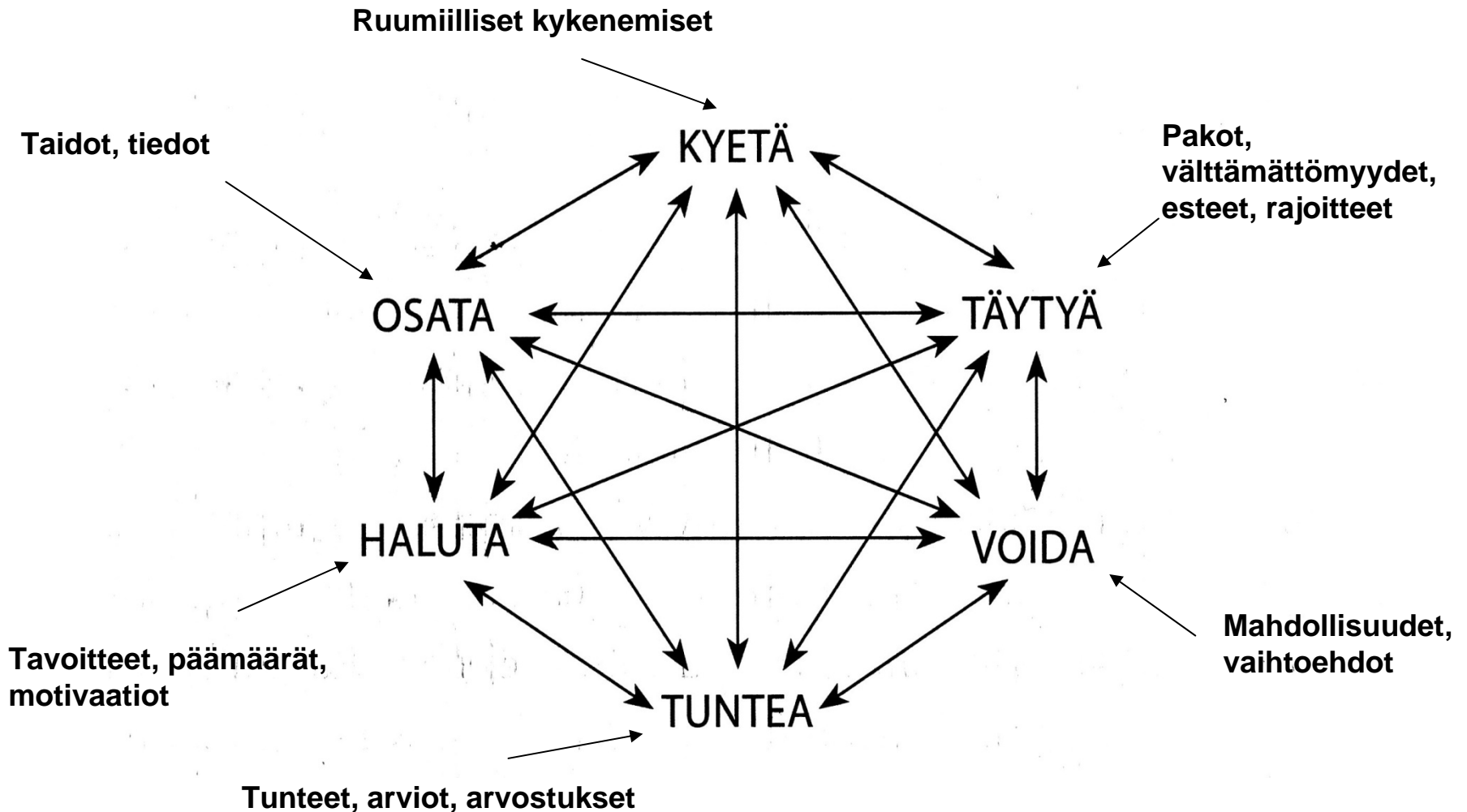
TOIMIJUUDEN KOORDINAATIT

Toimijuus ”ulkoapäin”

TOIMIJUUDEN MODALITEETIT

Toimijuus ”sisältäpäin”

MERKITYKSET?

Alkoholinkäyttö ja...

kivun, kipujen, vähentäminen, poistaminen?

elämänkriisien, stressin ja ahdistuksen lieventäminen?

sosiaalisuus, seurallisuus?

iättömän minän ylläpito?

muisteleminen?

KYSYMYKSIÄ JA ONGELMIA?

Kotiin hoidon kriisi?

**Puuttumiskynnys, ennalta ehkäisevät kotikäynnit,
”viinatarkkailu”**

Ongelmatietoisuuden lisääminen?

**”Kaikki mikä on hauskaa, on terveellistä”,
mutta mikä ja milloin ja kenelle?**

Ikääntyvän väestön heterogeenisuus?

MITÄ OTETTAVA HUOMIOON?

Ikääntyvien alkoholinkäyttö hyvänä vihollisena?

Ikääntymisen moraalimaisema?

Kysymys ikääntymisen pakoista, autonomia, vastuut?

Alkoholinkäyttö ja hyvä ikääntyminen?

Mitä tavoitellaan?

VIITTEET

- Alanko, Anna ja Haarni, Ilka, toim. (2007) Ikääntyminen ja alkoholi. Sininauhaliitto: Helsinki.**
- Haarni Ilka ja Hautamäki, Lotta (2008) Ikääntyvät juomatavat. Elämänkokemus ja muuttuva suhde alkoholiin. Gaudeamus: Helsinki.**
- Jyrkämä, Jyrki (2005) Syntynyt 1947, kuollut....? Suuret ikäluokat ja elämäntulevaisuus. Teos: Karisto, Antti (toim.) Suuret ikäluokat. Vastapaino: Tampere.**
- Jyrkämä, Jyrki (2008) Toimijuus, ikääntyminen ja arkielämä- hahmottelua teoreettismetodologiseksi viitekehikseksi. Gerontologia 22:4, 190-203.**
- Jyrkämä, Jyrki och Haapamäki, Laura (2008) Åldrande och alkohol. Nordisk forskning och diskussion. NAD-publikation 52. NAD: Helsinki.**
- Karisto, Antti (2008) Satumaa. Suomalaiseläkeläiset Espanjan aurinkorannikolla. SKS: Helsinki.**
- Koivula, Riitta (2008) Ikääntyneiden alkoholinkäyttö palvelutaloissa. Raportteja 2. Ikäinstituutti: Helsinki.**
- Tolvanen, Eija ja Jylhä, Marja (1994) Eläkeikäisten alkoholinkäytön yleisyys ja sen muutossuunnat. Gerontologia 8:1.**
- Tolvanen, Eija (1998) I and others: alcohol use among older people as a social and cultural phenomenon. Ageing and Society 18: 563-583.**
- Valkonen, Tapani ja Kauppinen, Timo (2005) Märkä ja nuorena nukkuva sukupolvi? Teos: Karisto, Antti (toim.) Suuret ikäluokat. Vastapaino: Tampere.**